Nyhetsredaktør: Carl Gunnar Gundersen · Tlf. 05150 · Epost: carl.gunnar.gundersen@aftenbladet.no

Rettssak

Vet ikke hvorfor han stakk kamerat

STAVANGER

Etter knivstikkingen sa tiltalte til politiet at han var skuffet over at 15-åringen fortsatt levde. Men hvorfor?

– Og så ... Og så ... Så gikk jeg bare fram til bordet. Så stakk jeg ham, sa den tiltalte 20-åringen under sin forklaring i Stavanger tingrett i går.

Sola-mannen er tiltalt for uten forvarsel å ha angrepet sin da 15-årige kamerat med kniv og en syllignende gjenstand. Påtalemyndigheten mener at han planla å drepe ham, og derfor er han tiltalt for forsøk på overlagt drap. Tiltalte gikk i kjøkkenskuffen og fant en biffkniv rett før han og 15-åringen skulle ta følge hjem fra en felles kamerat denne kvelden i oktober i fjor.

På en lekeplass ved Skadbergbakken på Sola ba tiltalte 15-åringen legge seg ned på et bord for å hvile seg, siden han virket stresset. Mens gutten lå der på ryggen, begynte tiltalte å stikke.

– Først sto jeg over bordet. Tror jeg slo ham to ganger, og så begynte jeg å stikke, en eller to ganger. Han begynte å løpe, men jeg holdt fast i ham. Rev ham i hetten. Så fortsatte jeg ... å stikke ham, forklarte tiltalte.

I retten nektet han for at han ønsket å drepe kameraten. Men han sa noe annet i politiavhør.

– Hva sa du til politiet? spurte aktor, konstituert statsadvokat Jørgen Berner Torstensen.

– Jeg sa at jeg ville drepe ham.

– Du sa det i flere avhør? Hva sa du om at du tok med kniven?

– At jeg ønsket å drepe ham, og at det var derfor jeg tok med biffkniven.

– Sa du i avhør at du var skuffet over at du ikke greide å drepe ham?

– Ja.

I går kunne ikke 20-åringen gi noe godt svar på hvorfor han plutselig angrep kameraten med kniv. Men han innrømmet at han hadde vært irritert på ham mange ganger.

Den nå 16 år gamle kameraten forklarte seg først i går. En av lungene ble punktert av ett av de mange stikkene. Han sliter psykisk og sosialt som følge av overfallet. – Jeg hadde øynene litt igjen, skulle slappe av. Jeg åpnet dem, og så ham, og så kjente jeg i brystet at jeg ble stukket. Han sa ingenting, fortalte gutten.

– Har du tenkt mye på at du kunne blitt drept? spurte bistandsadvokat Brynjar Meling.

– Ja. Det er en forferdelig følelse.

JONE ØSTEBØ
jone.ostebo@aftenbladet.no

Global oppvarming **Meir regn på Sørvestlandet**

Mykje moro å finna i sølepyttane i Skogen, synest Sander Selnes og Astrid Brovold i Brueland barnehage. FOTO: FREDRIK REFVEM

Våt september – våta

Femåringane som jublar i sølepyttane i Sandnes, kan først som sist venna seg til at regnet bøttar ned. Når dei ein dag sit på gamleheimen, **vil det truleg regna 20–25 prosent meir** på Sørvestlandet enn det som er vanleg i dag.

KLIMA

Føler du at årets september har vore ekstremt våt? At regnet ausar ned natt som dag, og at det einaste lysglimtet er utsikt til lågare straumrekning?

– Jo, hausten har til nå vore våtare enn normalt, stadfestar meteorolog Roar Inge Hansen ved StormGeo. Og det trass i at september også normalt sett er den våtaste månaden i Rogaland. Løftar me blikket, har klimaforskar Helge Drange lite trøst å komma med.

– Fram mot år 2100 ventar me at nedbøren på Sørvestlandet kan auka med 20-25 prosent, seier han.

Fint dei siste åra

Årets september kjennest kanskje *ekstra* guffen fordi det i seinare år ofte har vore mykje varmt og fint vêr i overgangen mellom sommar og haust.

– September har dei siste 10-15 åra vore ein god del tørrare enn i normalperioden, som er mellom 1961 og 1990. Og så trudde me gjerne det skulle fortsetja, kommenterer Hansen. Han legg til at trenden dei siste åra har vore at det kjem meir regn i oktober-november enn tidlegare på hausten.

Til nå i år har det komme 30 prosent meir nedbør enn normalt i Stavanger-området, opplyser Stormmeteorologen.

Våtare og meir ekstremt

I eit lengre tidsperspektiv er det nettopp meir nedbør som er trenden, opplyser klimaforskar Helge

Nedbør i september

- Fram til i går:
- Eik-Hove: 415 mm (173 % av normalen for heile september)
- Obrestad: 148 mm (95 % av normalen)
- Særheim: 166 mm (103 %)
- Sviland: 252 mm (115 %)
- Stavanger: 165 mm, estimert (102 %)
- Utsira: 129 mm (94 %)
- Sauda: 297 mm (117 %)
- Nedre Vats: 373 (138 %)

Vegard Westby Ravndal og Anders Jondahl Dahle gler seg over regnvêret sine festlege sider i Skogen i Brueland barnehage.
FOTO: FREDRIK REFVEM

are århundre

Drange ved Bjerknessenteret i Bergen.

– Dette er ein direkte følgje av global oppvarming, fordi varm luft kan halda på meir fukt enn kald luft.

– Betyr det at årets septembervêr blir det me kan venta oss framover?

– Nei heldigvis kan me ikkje venta oss slikt vêr kvart år. Det er naturlege variasjonar: Nokre år er våte, andre er tørre.

Men i tillegg ser me at nedbøren over lengre tidsperiodar aukar på nordlege breiddegrader.

Frå år 1900 til 2008 har nedbøren på hausten auka med 25-30 prosent på Sørvestlandet, seier Helge Drange.

Kan ikkje varsla tiårsvêr

Auken vil halda fram utover dette hundreåret i denne delen av Norge: forventa auke er 20-25 prosent meir regn.

– Men korleis vêret blir neste år eller dei neste 10, eller 20 åra, er umogleg å seia, fordi me ikkje kan varsla dei naturlege variasjonane, seier Drange. Dei siste 50 åra har naturen endra seg raskare enn det klimamodellane har klart å fanga opp.

– Personleg trur eg derfor at auken i nedbør kan bli endå større enn 20-25 prosent dette hundreåret.

I tillegg blir regnvêret ofte meir intenst enn før, slik at større nedbørsmengder kjem på kortare tid.

Men klimaforskarar ser ikkje for seg større og sterkare stormar i Norge som følgje av klimaendringane, seier han

Sjølv om Austlandet i år har hatt ein meir ekstrem regnsommar enn oss på Vestlandet, er auken i nedbørsmengder generelt større på Sør-Vestlandet.

”Fram mot år 2100 ventar me at nedbøren på Sørvestlandet kan auka med 20–25 prosent.”

Helge Drange, klimaforskar

Målestasjonar ute av drift

Natt til i går hølja regnet igjen ned i Stavanger-området, men Storm har ikkje målingar som viser kor mykje regn som kom.

– Den automatiske målestasjonen på Våland har meir eller mindre vore ute av drift sidan 13. september, og vêrmålingane på Sola slutta i januar. Fleire av dei automatiske målestasjonane i området har trøbbel, seier Roar Inge Hansen.

Nedbøren i Stavanger er derfor berekna ut frå målingar ved sju målestasjonar i nærleiken, til 165 millimeter i september. Det er så vidt litt over normalen for heile september, medan Eik i Lund har hatt vel 70 prosent meir nedbør enn det vanlege når åtte dagar står igjen.

TURID FURDAL
turid.furdal@aftenbladet.no

Regn kan gi potetskrell og hodebry for chipsprodusenter

OSLO

Regnværet har kanskje reddet oss fra årets strømsjokk, men alt har sin pris: Potetene drukner, og chipsprodusentene kan tvinges over i kostbar import.

– Regn og vind har vasket bort jorden som dekker potetene. Tilgang på lys gjør potetene grønne, med andre ord dårlig kvalitet. Andre poteter har ligget under vann for lenge og blitt råtne, sier Jens Kristian Ulsrud. Han er fabrikksjef hos Kims Norge på Skreia i Toten.

Sommeren og høsten så langt har vært elendig for landets potetprodusenter. Det skaper hodebry for chipsprodusentene – spesielt på lang sikt.

– Leverandørene kan forståelig nok ikke levere den mengden vi har kontrakt på. Bøndene kommer seg ikke engang ut på de våte jordene. Men hovedproblemet er kvaliteten på det som kommer inn, sier Ulsrud.

Kims Norge og Maarud melder om at lagrene rekker en stund til. Problemet er at potetene som plukkes nå skal holde til juni. Ulsrud er usikker både på om det er nok, og om kvaliteten er god nok til så mange måneder med lagring.

– Pr. i dag klarer vi å levere til butikker, men vi bekymrer oss for tiden fremover.

Trenger godvær

Maarud har opplevd situasjonen på samme måte. De påpeker samtidig at de neste to ukene blir svært avgjørende.

– Vi er veldig spent på årets potethøst. Hittil ser både tilgangen på volum og kvalitet vanskelig ut, skriver pressetalsmann Kenneth Hamnes til Aftenposten. Ulsrud i Kims Norge er enig med konkurrenten.

Dyr import

Chipsprodusentene forbereder seg nå på å lete etter poteter utenfor landets grenser.

– Mangler det poteter må Maarud ut på det internasjonale markedet, melder Kenneth Hamnes.

– Vi ser også på det som sannsynlig at vi må importere, men ikke uten bismak. Det plager oss at våre trofaste leverandører sliter så mye som de gjør, sier fabrikksjef Ulsrud i Kims Norge.

Han bekrefter at import av poteter fra utlandet blir dyrere, blant annet grunnet en tollsats på 1,12 kroner pr. kilo poteter.

– Må forbrukerne regne med dyrere chips fremover?

– Det kan jeg ikke svare på nå, men vi håper å unngå det, sier Ulsrud.

KARL A. JAHR
karl.jahr@aftenposten.no